

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
КАФЕДРА економічної теорії і права**
(повна назва кафедри)

«**ЗАТВЕРДЖУЮ**»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

« 29 » _____ 08 _____ 20 19 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 263 «Цивільна безпека»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма _____ «Охорона праці»
(назва освітньої програми)

освітній ступінь _____ бакалавр
(ступінь)

форма навчання _____ денна
(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ Шевцова Світлана Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економічна теорія» орієнтована на системне вивчення та засвоєння студентами теоретичних основ сучасної ринкової економіки, законів її розвитку та функціонування. Розглядаються закони розвитку економічних систем, діяльність економічних суб'єктів, спрямована на ефективне господарювання в умовах обмеженості ресурсів з метою задоволення потреб суспільства. Важливе місце в навчальному курсі відведено вивченню макроекономічних проблем функціонування національної економіки, в тому числі фінансово-бюджетної, податкової, кредитно-банківської, фіскальної та монетарної політики. Окремим розділом курсу вивчаються закономірності сучасної світової економіки в умовах її зростаючої глобалізації.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	30			30
лабораторні роботи				
практичні заняття				
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	34			34
підготовка до контрольних заходів	2			2
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24			24
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: формування у майбутніх спеціалістів економічного мислення, яке спирається на глибоке знання економічних законів та господарського механізму їх впливу, використання передового досвіду для підвищення ефективності національного виробництва в умовах наростаючої обмеженості ресурсів.

Завдання дисципліни: засвоєння студентами фундаментальних основ функціонування ринкової економіки і в першу чергу законів попиту, пропозиції та конкуренції, а також вивчення законів, принципів та суперечностей розвитку економічних відносин у суспільстві на мікро-, макро- і світовому рівнях.

Пререквізити дисципліни. Курс лекцій з цієї дисципліни базується на засвоєнні студентами наступних дисциплін: «Філософія», «Політологія», «Соціологія», «Вища математика».

Постреквізити дисципліни.

Набуті знання з дисципліни «Економічна теорія» можуть бути використані у вивченні наступних дисциплін «Соціально-економічні основи охорони праці та економіка безпеки праці», «Соціальне значення охорони праці та економічна безпека праці», а також у подальшій професійній діяльності.

Компетентності: ЗК01. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК08. Здатність працювати як в команді, так і автономно. ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК12. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ФК01. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

Заплановані результати навчання. РН 03. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій. РН04. Застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання, метод стимулювання навчальної діяльності, контролю і самоконтролю, частково-пошуковий (евристичний), опосередкованого керівництва, дослідницький.

Форми навчання: групові, колективні, індивідуальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічної теорії					
Економічна теорія: предмет і методи дослідження господарської діяльності	6	2			4
Економічний зміст власності і форми її реалізації	6	2			4
Фактори і результати товарного виробництва	6	2			4
Форми та системи суспільного виробництва	12	4			8
Ринок: сутність, функції, види, структура	12	4			8
Еволюція ринкових відносин та конкуренція	6	2			4
Мікроекономіка	6	2			4
Підприємництво у ринковій економіці	6	2			4
Доходи	6	2			4
Відтворення та економічні кризи	6	2			4
Макрорегулювання економіки	12	4			8
Світове господарство.	6	2			4
Разом за змістовим модулем 1	90	30			60
Всього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

	Тема занять	Кількість годин
1	Економічна теорія: предмет та методи дослідження господарської діяльності	2
2	Економічний зміст власності і форми її реалізації	2
3	Фактори і результати товарного виробництва	2
4,5	Форми та системи суспільного виробництва. Категорії та закони товарного виробництва	4
6,7	Ринок: сутність, функції, види, структура	4
8	Еволюція ринкових відносин та конкуренція	2
9	Мікроекономіка	2
10	Підприємництво у ринковій економіці	2
11	Доходи	2
12	Відтворення та економічні кризи	2
13,14	Макрорегулювання економіки	4
15	Світове господарство	2
	ВСЬОГО	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	34
	підготовка до контрольних заходів	2
1	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях Зародження та розвиток економічних знань. Передісторія економічної науки: економічна думка Стародавнього світу і доби середньовіччя. Економічна думка Київської Русі. Основні напрями сучасної економічної науки: неокласицизм, інституціоналізм, кейнсіанство. Економічна думка в Україні.	2
2	Теорія прав власності. Трансформація відносин власності в Україні. Роздержавлення та приватизація. Форми реалізації власності та оптимізації особистих, колективних та суспільних економічних інтересів. Протиріччя та сполучення економічних інтересів.	2
3	Принцип обмеженості ресурсів. Шляхи підвищення ефективності використання основного капіталу. Результати виробництва. Економічне благо і його форми. Матеріальне виробництво і матеріально-речові блага. Нематеріальне виробництво і духовні, інтелектуальні, інформаційні блага. Поняття багатства. Економічні показники ефективності товарного виробництва.	2
4	Форма вартості: проста, повна, загальна, грошова. Закон вартості, його сутність і функції. Функції грошей. Інфляція.	2
5	Інфраструктура ринку, її суть, призначення і основні елементи. Ринок засобів виробництва. Споживчий ринок, фінансовий ринок, ринок робочої сили. Становлення ринкових відносин в Україні. Закон попиту та пропозиції. Ринкова рівновага і механізми її досягнення.	2
6	Негативний вплив монополізації виробництва та антимонопольне регулювання. Особливості конкуренції в умовах регульованого ринкового господарства.	2
7	Дрібний, середній і великий бізнес. Система маркетингу: принципи, методи та види маркетингу. Менеджмент: принципи, функції та моделі менеджменту.	2
8	Економічна роль і умови розвитку підприємництва. Організаційно-правові форми підприємництва. Види підприємництва. Особливості розвитку підприємництва в Україні.	2
9	Формування ставок заробітної плати в умовах недосконалої конкуренції: монополії, олігополії, впливу профспілок, держави. Величина земельної ренти і фактори, що її визначають.	2
10	Теорії циклів. Технологічний цикл розвитку та технологічна криза. Особливості економічної кризи в Україні. Антициклічне регулювання економіки.	2
11	Економічні функції держави. Сукупна пропозиція та сукупний попит. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса. Антиінфляційна політика держави. Еволюція становлення макрорегулювання. Сутність державного регулювання економіки. Система економічного впливу на макропропорції: монетарна (кредитно-грошова) політика, фіскальна (податково-бюджетна) політика, ціноутворення, цільові програми, прогнозування.	2

12	Характеристика сучасного світового господарства. Світова інфраструктура. Сучасний валютний механізм. Міжнародна економічна інтеграція і її основні форми. Міжнародне регулювання економічного розвитку. Міжнародні економічні організації.	
ВСЬОГО		60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю є усний, письмовий (контрольна робота), тестовий, практичний (розв'язання задач).

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- з окремих змістових модулів. З курсу «Економічна теорія» передбачено 1 змістовий модуль «Загальні основи економічної теорії». Форма контролю змістового модуля – письмова контрольна робота. Для проведення контрольної роботи розроблено варіанти завдань, приблизно одного рівня складності.

Структура завдання складається з питань наступних типів:

1. Теоретичне питання. Оцінюється у 30 балів.
2. 10 питань на засвоєння термінів та понять. Оцінюється у 10 балів.
3. 10 тестів. Оцінюється у 20 балів.
4. 2 задачі. Оцінюється у 40 балів (кожна задача 20 балів).

Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи становить 100 балів.

При виконанні контрольної роботи, 30 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

29-20 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак при цьому допустили деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

19-10 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень, допустивши при цьому окремі помилки, які вказують на недостатнє розуміння суті курсу;

9-0 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, які вказують на повне нерозуміння суті курсу.

Кожна правильна відповідь на друге питання (терміни) дає 1 бал;

У відповідях на третє питання (тести) кожна правильна відповідь дає 2 бали, неправильна – 0 балів.

За розв'язання задачі студент може отримати:

20 балів (розв'язано правильно);

19-10 балів - визначено хід розв'язання, допущено помилку у розрахунках;

9-0 балів - частково визначено хід розв'язання, не зроблено розрахунків.

Враховуючи названі критерії оцінки знань, студент отримує у сумі ту кількість балів, яка відображає рівень виконання завдання.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за результатами виконання завдань змістового модуля 1 «Загальні основи економічної теорії».

Порядок зарахування пропущених занять. Студент, який пропустив лекції з поважних причин, повинен показати лектору довідку (копію), яка це засвідчує. Пропущені лекції повинен законспектувати, показати викладачеві і захистити на консультаціях викладача.

Пропущені практичні заняття обов'язково необхідно відпрацювати в усній формі під час поточних консультацій викладача. Пропущені лекції без поважних причин, якщо вони систематичні, студент відпрацьовує як і практичні заняття. Контрольну роботу пропущеного поточного контролю (ПК) студент обов'язково повинен написання у призначений додатково викладачем час.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича.- К.: Знання, 2007.
2. Гальчинский А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник.- К.: «Вища школа», 1995.
3. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка. Навчальний посібник/ За ред. З.Г. Ватаманюка, С.М. Панчишина. – К.: ВД «Альтернативи», 2001.
4. Економічна теорія: Підручник/ За ред. В.М. Тарасевича.- Київ: Центр навчальної літератури, 2006.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича.- К.: Знання-Прес, 2007.
6. Економічна теорія. Посібник вищої школи (Воробйов Є.М., Гриценко А.А., Лісовицький В.М., Соболев В.М.)/ Під загальною редакцією Воробйова Є.М. – Харків- Київ, 2003.
7. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008.
8. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. Посіб.- 2-ге вид., випр. і. доп.- К.:Знання, 2007.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін.- К.: Вища шк.- Знання, 1997.
10. Основи економічної теорії/ С.В. Мочерний, С.А. Єрохін, Л.О. Каніщенко та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997.
11. Основи економічної теорії: Підручник: У 2 кн. Кн.1: / За ред. Ю.В. Ніколенка. – К.: Либідь, 1998.
12. Пилипенко Г.М. Макроекономіка: Навч. посібник.- Д.: Національний гірничий університет, 2006.
13. Політекономія: Уч. посібник/ За ред. В.М. Хоменка. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2003.
14. Світова економіка: підручник/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін.- К.: Либідь, 2007.
15. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроекономика: Учебник/ Под общей ред. д.э.н., проф. А.В. Сидоровича – М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2004.
16. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономики: Учеб. пособие – К: Вища шк., 1998.
17. Курс экономической теории: Учебное пособие/ Под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселёвой.- Киров: Издательство «АСА», 1996.
18. Макконнелл К., Брю С., Флинн Ш. Экономикс: принципы, проблемы и политика - М.: ИНФРА-М, 2016.
19. Основы экономической теории: Учебник/ С.В. Мочерный, В.К. Симоненко, В.В. Секретарюк, А.А. Устенко; Под общ. ред. С.В. Мочерного. – К.: «Знання», КОО, 2000.
20. Петруня Ю.Е., Задоя А.А. Основы экономической теории: Учеб. пособие.- К.: Знання, 2008.
21. Хоменко В. М. Політекономія: Уч. посібник– Дніпропетровськ: ПДАБА, 2013.
22. Экономическая теория. Учебник/ Под общей ред. акад. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлёвой, Л.С. Тарасевича. – М.: ИНФРА – М, 2003.
23. Экономическая теория/ Под ред. проф. А.И. Добрынина, проф. Л.С. Тарасевича, учебник для ВУЗов, 3-е изд. – С-Пб: Изд. СПб ГУЭФ, Изд «Питер», 2000.

Допоміжна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Голос України. - 1996, 13 лип.
2. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). – 2005. - №2. – Ст. 44.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р.
4. Земельний кодекс України. – 25.10.2001.

5. Цивільний кодекс України. – 16.01.2003.
6. Закон України від 07.06.96 «Про захист від недобросовісної конкуренції»// ВВРУ.- 1996.- N 36, ст.164
7. Закон України від 24.03.95 № 108/95-ВР «Про оплату праці»// ВВРУ.- 1995.- № 17, ст.121
8. Закон України від 07.02.91 № 698-12 «Про підприємництво» // ВВРУ.- 1991.- № 14, ст. 168
9. Закон України від 27.03.91 № 887-12 «Про підприємства в Україні» // ВВРУ.- 1991.- № 24.- ст. 272

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.rada.gov.ua
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.ukrstat.gov.ua

Розробник

Слу
(підпис)

(С. А. Шевцова)
(Прізвище, ініціали)

Гарант освітньої програми

А. С. Беліков
(підпис)

(А. С. Беліков)

Силабус затверджено на засіданні
кафедри економічної теорії та права
Протокол від «28» 08 2019 року № 1